

Gert Petersens 1. maj-tale

Taler

Gert Petersen
Politiker, Socialistisk Folkeparti

Dato

1. maj 1978

- 1 1. maj 78 - for fjerde gang i skyggen af verdenskrisen.

Ikke bar herhjemme men i hele den kapitalistiske verden. Dementi af påstandene om krisefri kapitalisme. Det kapitalistiske system er sygt og søger nu
5 at redde sig igennem på en medicin, der hedder skærpet udbytning. Derfor er indkomstpolitik et generelt fænomen i Vesteuropa: statsmagts bistand til kapitalejerne, fordi de ikke ved egen hjælp kan klare arbejderklassen. Derfor også de borgerliges krav om skærpelse af indkomstpolitikken. Hvis denne vej vandres til ende, venter der os omfattende tvangsforanstaltninger for at sikre
10 overholdelse af de statsligt fastsatte lønrammer. Og en total umyndiggørelse af fagbevægelsen. Dertil nye angreb på og indhug i de øvrige demokratiske rettigheder, som folket har tilkæmpet sig; for det der nu er brug for er lydige arbejdere og funktionærer, lydige uddannelsessøgende, lydige ansatte i medierne.

15 Men disse udslag af krisen er ikke et tegn på kapitalismens styrke, men på dens svaghed. Sygdommen har ramt den hårdere end på noget andet tidspunkt siden anden verdenskrig. Derfor skal man ikke undervurdere kapitalismens kampkraft. Ingen kæmper mere desperat og brutalt end storborgeren, når
20 tegnebogens tykkelse er i fare. Uden at man ville det, er man kommet til at give et meget sandfærdigt af typen i Anders And-historierne om onkel Joakim og hans pengetank!

Men vi skal heller ikke overvurdere kapitalismens muligheder. Vi skal ikke lade
25 os skræmme. For det hører med til billedet, for det første at det er det kapitalistiske system der er i krise, og for det andet at arbejderklassen og mange andre fører en forsvarskamp, der ofte slår over i egentlige modangreb, og som lover godt for fremtiden. Kapitalen satser på indkomstpolitik, massearbejdsløshed, disciplinering, teknologi der overflødiggør, truer og

30

slavebinder mennesker. Atomkraft er et godt eksempel på denne teknologi.

Men arbejderne nægter at underkaste sig dens nuværende indkomstpolitik. De kæmper forbitret for at bevare reallønnen. Det er selvfølgelig en yderst vanskelig
35 opgave, når kapitalen mobiliserer selve statsmagten og man frarøver lønmodtagerne deres retmæssige kompensation for prisstigningerne. Og reallønnen er faldende for arbejderklassen - men slet ikke i det omfang, kapitalen tilstræber. Og det skyldes udelukkende arbejderklassens selvbevidsthed og de aktive arbejderes agtpågivenhed.

40

Netop derfor forstærker kapitalmagten sit krav om disciplinering. Også her mobiliseres statsmagten - med indgreb imod traditionelle fysiske blokader og forsøg på at kriminalisere faglig aktivitet, som den (uden held) forsøgte i forbindelse med konflikten på Berlingeren. For også overfor disciplinkravet
45 nægter arbejderklassen at underordne sig, Stilladsarbejdernes langvarige kamp er et vidnesbyrd om hvordan arbejderklassen stædigt og indædt vender sig imod disciplinering og politisk diskriminering. Med deres kamp mod politiske fyringer - en kamp der føres med store ofre - kæmper stilladsarbejderne en kamp både for deres egne rettigheder men sandelig også for vores alles demokratiske
50 rettigheder. Det er en dansk kamp mod Berufsverbot i Danmark. Derfor står alle demokratiske kræfter i vort land i dyb taknemmelighedsgæld til stillidsarbejderne.

Overfor kapitalens satsen på en stadig mere menneskefjendsk teknologi svarer
55 store dele af befolkningen – også langt uden for arbejderklassens rækker - med en omfattende modoffensiv. Hvis ikke agtpågivende kredse havde rejst spørgsmålet, havde vi såmænd for længst fået en PVC-fabrik! Men de rejste spørgsmålet igen og igen, på trods af de lokale myndigheder, og de førte deres kamp Igennem sådan at vi i dag nok kan regne med at være blevet fri for det
60 djævelskab.

På samme måde vil det gå med atomkraften! Ikke alene rummer den risici som ingen anden moderne teknologi. Ikke alene er det stadig uløste affaldsproblem en dødelig fare for kommende generationer. Men dens indførelse vil også
65 betyde, at energiforsyningen overlades et i alle henseender uhyre sårbart centralistisk system, som skal forvaltes af en gruppe teknokrater og bureaukrater - i realiteten helt uden for folkelig kontrol. Det har vi set i andre lande. Danmark er ikke **bagud** for disse lande, fordi vi endnu ikke har indført atomkraft. Nej, vi

70 er **forud** for disse lande, fordi vi hidtil har ladet være med at indføre atomkraft.
Lad os beholde det forspring!

Og det gør vi, såfremt bevægelsen mod indførelse af atomkraft fortsat udfolder sig med styrke. Læg mærke til, at det er en bevægelse af stor bredde. Den
75 rummer **både** barfodsgangere **og** pæne mennesker med slips! Både studerende ungdomsoprørere og såkaldte almindelige mennesker der er lønarbejdere eller selvstændige næringsdrivende. Og det er ikke, hvad man kalder en gold protestbevægelse, nej det er en bevægelse der stiller alternativer op også i praksis og i bogstavelig forstand: de forskellige forsøg med alternative energikilder - især
80 sol- og vindenergi - er ligeså stille (og på trods af alle mulige bureaukratiske hindringer) ved til at blive en massebevægelse!

Det samme gælder mange andre bevægelser i folket: her kræver - og udarbejder - en beboerforening en alternativ lokalplan. Dér går en miljøgruppe til angreb på
85 forurening og svineri. Et andet sted går forældre og pædagoger i fælles aktion for at sikre bedre vilkår børnene i deres daginstitutioner. I uddannelsesinstitutionerne optager studerende og lærere samarbejde med arbejdere og fagbevægelse og fremfører underbygget kritik af undervisningens nedvurdering af arbejderklassen, eller de påpeger hvordan sundheden
90 forsømmes og nedbrydes tinder udbytningssystemet og viser hvad der skal gøres. Jovist, er der meget sort, når man ser sig om i disse år. Men der er sandelig også meget der lyser op, peger fremad, vidner om et opbrud i arbejderklassen og i hele det arbejdende folk, en vilje til selvstændighed og et nej til at lade sig koste rundt med.

95

Det skal vi bygge på! Det må være en hovedopgave for SF at gøre alt for at forbinde arbejderklassens traditionelle kamp med den nye demokratiske selvstændiggørelse der spirer og bobler frem i alle arbejdende lag i befolkningen.

100 Når vi har sagt, at der er to mulige udviklingslinier - en der peger frem mod et mere og mere autoritært styre og mere og mere umyndiggørelse, og en anden der peger frem mod demokratisk-socialistiske reformer, altså en øget medbestemmelse og selvstændiggørelse i folket - har vi slet ikke sagt, at den første, sorte udviklingslinie med sikkerhed ville vinde. Nej, tværtimod: den
105 demokratiske socialisme har i virkeligheden de bedste kort på hånden. Men det er afgørende vigtigt, at de spilles rigtigt.

110 Hvor stærke kort vor side har på hånden, fremgår også af den løbende konflikt i hotel- og restaurationsbranchen. Hvis nogen havde sagt for ti år siden, at netop hotel- og restaurationspersonalet engang ville blive fortroppen for dem, der trodsede indkomstpolitikens diktater gennem konflikt, ville de fleste ikke have troet det. Men det er ikke desto mindre tilfældet i dag - og et nyt vidnesbyrd om en voksende bevidstgørelse og selvbevidsthed blandt lønmodtagerne.

115 Vi er fuldt solidariske med den kamp, hotel- og restaurationspersonalets Samvirke fører. Vi glæder også over den solidaritet der er kommet til udtryk fra en række andre faglige organisationer. Vi er sikre på, at offentligheden ikke lader sig narre af arbejdsgivernes og deres venners provokationer på
120 Storebæltsoverfarten. Det er udelukkende arbejdsgiverne der gennem deres lock-out har ansvaret for de vanskeligheder der er opstået. - Det er i øvrigt en skandale, at virksomheder under det offentlige er medlemmer af arbejdsgiverforeningen. Den rimelige udvej er nu, at staten selv overtager al restaurationsvirksomhed i forbindelse med DSB.

125 Hvordan skal de kræfter, der vender sig imod den autoritære udvikling og mod nedskæringerne, nu spille deres kort? Hvordan skal vi bidrage til at forene alle de - i virkeligheden stærke - kræfter i folket, som vender sig mod denne udvikling? For os er der ingen tvivl om, at venstrekræfterne - venstrefløjen - spiller en
130 afgørende rolle i arbejdet for at forene kræfterne.

Men desværre er der visse vanskeligheder ved bare at forene venstrefløjens kræfter. Vi har oplevet, hvordan eet parti konsekvent vil gå enegang, og vi har oplevet, hvordan et andet parti sætter parolekrav og komma-præcision over
135 hensynet til det, som er nødvendigt: aktionsenheden.

Derfor marcherer vi delt denne 1. maj 1978 i København, Det er tragisk. Selvfølgelig ser partierne på venstrefløjen? forskelligt på en række problemer; det er ikke tilfældigt, at der er tre partier. Men i deres kritik af det kapitalistiske
140 samfund og af Socialdemokratiets eftergivenhed overfor presset fra reaktionen, er de stort set enige.

I deres påvisning af at dette samfundssystem er sygt og at sygdommen rummer farlige konsekvenser, er de enige. I deres krav om et andet, et socialistisk
145 alternativ til det syge kapitalistiske samfund, er de enige, selvom deres socialistiske modeller ikke er helt de samme. Skulle de så ikke i fællesskab kunne

demonstrere mod kapitalmagten, for socialisme? Jo, selvfølgelig. Jeg ved, at netop det er vore kammerater i RSF enige med os i, selvom der i øvrigt er mange
150 forskelle mellem deres vurderinger og vore. Men både vore RSF-kammerater, kammeraterne i vores ungdomsorganisation SFU og vi SF'ere er enige om at på denne dag, den 1. maj, bør arbejderklassen og dens allierede demonstrere deres styrke, deres samlede vilje til at bekæmpe kapitalmagten og til at kæmpe for socialismen - og lade vore interne stridsspørgsmål glide i baggrunden. Gid denne
155 holdning må brede sig til hele venstrefløjen den 1. maj 1979!

Venstrefløjen må på samme tid kunne arbejde sammen i en praktisk aktionsenhed - og diskutere de store ideologiske og strategiske problemer, vi ikke er enige om. Og selvom samarbejdet altså har det lidt svært netop denne 1. maj
160 78 ser det heldigvis bedre ud andre steder i landet i dag og i aften, og heldigvis lykkes samarbejdet også bedre i hverdagen end det åbenbart gør på denne festdag. Lad mig bare nævne et enkelt eksempel: vort samarbejde om valg til radiorådet - der oven i købet blev udstrakt til de radikale - og vort samarbejde i selve radiorådet, hvor venstrefløjen nu er godt rustet til at tage kampen op mod
165 højreoffensiven. Når vi opfordrer venstrefløjen til at lægge kræfterne sammen, er det selvfølgelig ikke, for at den skal være sig selv nok, men for at den kan udøve en sådan tiltrækningskraft og styrke, at den for alvor kan påvirke den politiske udvikling, udløse de bundne positive kræfter, der findes i et hidtil uset omfang, og ændre den samlede arbejderbevægelses kurs - bort fra kapitulations-,
170 klassesamarbejde- og tilpasningspolitik over i en realistisk offensiv mod et sygt økonomisk system, der bygger på profittilegnelse. Vi ved godt, at socialismens indførelse ikke er dagens aktuelle opgave. Men vi vil, at der skabes forudsætninger for en anden udvikling, hvis logiske konsekvens er overgangen til socialismen.

175 Desværre må vi konstatere, at den del af arbejderbevægelsen, der er socialdemokratisk, fortsat fører den stik modsatte politik. Regeringens politik - sammen med et folketingsflertal der rækker langt ind i de borgerliges højrefløj - har været et forsøg på at løse problemerne ved hjælp af indkomstpolitik, og dette
180 forsøg er helt klart slået fejl. Arbejdsløsheden er større end nogensinde, underskuddet på betalingsbalancen er ikke nedbragt væsentligt, og selv efter regeringskontorernes egne forudsigelser ser fremtiden dystert ud.

Der er brug for en helt anden politik. En politik der for alvor reducerer
185 arbejdsløshed og bekæmper inflation. Derfor må man kræve en socialt mere

rimelig fordeling af arbejdsmængden gennem efterløn, udvidet ferie, udvidet barselsorlov og forbud mod overarbejde. Derudover er det nødvendigt med en direkte indsats for igangsættelse af arbejde på grundlag af en energiplan uden atomkraft, forbedring af den offentlige sektors tjenesteydelser og en langt større indsats inden boligbyggeriet. Det kan lade sig gøre, hvis der er politisk vilje til det.

Men denne vilje kvæles af regeringens samarbejde med borgerlige partier på højrefløjen - partier, som ikke er alvorligt interesseret i at bekæmpe arbejdsløsheden, og som har det overordnede mål at beskære lønmodtagernes realløn, for at profitterne kan vokse.

Den dag, statsministeren holder op med at lade sig hypnotisere af højrefløjen i dansk politik, den dag han holder op med at flirte med den, - det bliver en dejlig dag! Så vil han opdage, at der eksisterer en række andre muligheder - og bedre muligheder. Og befolkningen vil se, at en række af krisens virkninger faktisk kan overvindes - gennem en politik der klart er baseret på arbejder- og lønmodtagerklassens interesser, og ikke på kapitalens.

Men den - dejlige - dag kommer ikke af sig selv, Den kommer kun, hvis vi i vort parti og alle vore kammerater i de øvrige partier og grupper på venstrefløjen forener kræfterne om aktionsenhed og derudover får draget titusinder af venstreorienterede socialdemokrater med ind i dette arbejde i de faglige organisationer, beboerorganisationerne og de andre basis- organisationer.- Og dermed indleder en ny etape i kampen: den etape, hvor vi for alvor kan slå for, at hele arbejderbevægelsen tager føringen i dette land, demonstrerer at den har vilje og evne til at bekæmpe krisens alvorligste virkninger og dermed skaber en sådan tillid om sig, at vejen åbnes bort fra det syge kapitalistiske samfund, i retning af det socialistiske. Det betyder også et opgør med militariseringen, med det økonomiske og menneskelige spild som oprustning og NATO-politik er. Det betyder et opgør med den underordning og selvopgivelse, som medlemsskabet af storkapitalens egen klub, EF, udgør. Det betyder at vort samfund slår ind på en anden vej end den nuværende, på en socialistisk vej. Alternativet er et stadigt mere autoritært samfund, et samfund hvor de erobrer arbejderbevægelsen har gjort, en efter en går tabt.

Men socialismens styrke er stor. De sidste års mange bevægelser i folket vidner herom. Disse bevægelser kan samles, og denne styrke kan udmøntes, gennem de

skridt, der med et enkelt ord er beskrevet i dette mødes parole:
AKTIONSEMED.

Kilde

230 Arbejdersmuseet & Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv

Tags

1. maj-tale, Socialistisk Folkeparti

URI

235 <https://www.dansketaler.dk/tale/gert-petersens-1-maj-tale-1978>

240

245

250

255

260